

Академічна доброчесність в навчальній та науковій діяльності

Мельник М. І.,
заступник директора наукової бібліотеки
ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Проект Сприяння академічній добročесності в Україні

SAIUP

STRENGTHENING ACADEMIC INTEGRITY IN UKRAINE PROJECT

**Термін реалізації
1 січня 2016 – 31 грудня 2019**

УНІВЕРСИТЕТИ-УЧАСНИКИ ПРОЕКТУ:

- Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (м. Харків);
- Луцький національний технічний університет (м. Луцьк);
- Донецький національний університет (м. Вінниця);
- Тернопільський національний економічний університет (м. Тернопіль);
- Ізмаїльський державний гуманітарний університет (м. Ізмаїл);
- Сумський державний університет (м. Суми);
- Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського
- Запорізький державний університет (м. Запоріжжя);
- Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка (м. Київ);
- Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (м. Одеса).

МЕТА ПРОЕКТУ:

донести до університетської спільноти значення академічної доброчесності і наслідки недотримання її постулатів.

ЗАВДАННЯ ПРОЕКТУ:

- розвиток у студентів навичок написання та оформлення наукових текстів;
- популяризація культури академічного письма у студентів

ЗАВДАННЯ БІБЛІОТЕКИ:

**Інформувати
здобувачів освіти, науковців і адміністрацію університету
щодо складових академічної етики,
прозорості та доброчесності.**

ВИМОГИ МОН УКРАЇНИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ ТА ЦИТУВАНЬ

Оформлення наукової роботи повинно відповідати державним стандартам України та міждержавним стандартам бібліографічного опису джерел:

Бібліографічний опис документів здійснюється за:

ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»

Слова і словосполучення скорочуються відповідно до:

ДСТУ 3582 – 97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»,
ГОСТ 7.12 – 93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила».

Бібліографічні посилання оформлюються за:

ДСТУ 8302 : 2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Академічна добročесність

корпоративна культура ВНЗ

повага до наукового
дослідження

етичні норми академічного
середовища

кодекс честі навчального
закладу

антикорупційні заходи

боротьба з плагіатом

високий рівень внутрішньої
культури та свідомості

Чесність, тобто відсутність будь-
якого обману в навчальному
процесі.

Довіра між студентом і викладачем.

Справедливість – отримання благ,
які людина дійсно заслужила.

Повага однієї сторони до іншої і
навпаки.

Відповідальність.

Ближче всього до великого стоїть чесність

Віктор Марі Гюго

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПЕРЕДБАЧАЄ:

здобувачами освіти

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- дотримання норм Конституції і законів України.

ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНИХ НОРМ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

- **академічне шахрайство;
- плагіат;**
- **несанкціонована співпраця;**
- **поведінка членів академічної спільноти, яка має ознаки корупційних діянь;**
- **інші види академічної нечесності.**

Ніщо нечесне не може бути дійсно добродійним
Бенджамін Франклін

АКАДЕМІЧНЕ ШАХРАЙСТВО

Я сподіваюсь, що завжди матиму достатньо твердості і
доброчесності, щоб відстояти те, що я вважаю
найбажанішим зі всіх звань – репутацію чесної людини
Дж.Вашингтон

Плагіат

як форма академічного шахрайства

Плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору

*Закон України «Про авторське право і суміжні права»
Стаття 50*

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без відповідного посилання

Закон “Про вищу освіту”

Стаття 69. П. 6. Права інтелектуальної власності та їх захист

ВИДИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

«Науковий процес без цитування – немислимий, головне тільки, щоб запозичення чужих думок здійснювалося за всіма правилами»,

викладач Боннського університету (Universität Bonn)

Діана Ордубад (2014 р.)

Копіювання –
дослівне
відтворення
частини або всієї
опублікованої
раніше роботи
іншого автора і
оприлюднення
під своїм іменем

ПЕРЕФРАЗУВАННЯ
– відтворення
частини тексту
інших авторів зі
зміною порядку
слів без посилання
на джерело

Компіляція –
процес
написання твору,
наукової праці
на підставі
чужих матеріалів
без самостійного
дослідження та
опрацювання
джерел

Самоплагіат –
використання
власних попередніх
праць автора в
іншому контексті,
без посилань на те,
що такий текст вже
був раніше
використаний або
опублікований

“A Top 10 List” – західно-європейська класифікація академічного плагіату

CLON — дослівне копіювання чужої роботи.

CTRL-C, де у письмовому фрагменті міститься значна частка тексту з одного джерела без жодних змін.

FIND-REPLACE, що передбачає заміну ключових слів та фраз, але основний зміст джерела залишається незмінним.

REMIX, представляє собою парафрази інших джерел, упорядкованих таким чином, щоб їх зміст виглядав цілним, “безшовним”

RECYCLE передбачає значні запозичення з попередніх робіт самого автора без цитування, тобто “самоплагіат”.

HYBRID характерно досконале комбінування в одній роботі цитованих праць та скопійованих уривків без посилань.

MASHUP являє собою сполучення запозичених матеріалів з декількох джерел без відповідного цитування.

“404 ERROR” — це письмові фрагменти з посиланнями на неіснуючу або неточну інформацію

Закон України “Про вищу освіту”

Стаття 16. П. 2. 8.

Система забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає ... забезпечення ефективної системи **запобігання** та **виявлення академічного плагіату** у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Вищі навчальні заклади зобов'язані:
вживати заходів, у тому числі шляхом **запровадження відповідних новітніх технологій**, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності

Закон “Про вищу освіту”. Стаття 32 п.3

Системи для перевірки тексту на унікальність

Професійні системи

- Turnitin
- Crossref
- RefWork
- Zotero
- Mendeley
- EndNote

Безкоштовні сервіси

- Advego Plagiatus
- Антиплагіат
- Plagiat.ru
- TXT.RU
- ContentWatch
- Etxt Антиплагіат

Безкоштовні сервіси для англійського тексту

- PLAGTRACKER
- ScanMyEssay
- PlagScan
- PlagiarismDetektor
- Anti-Plagiarism
- Duplichecker

РЕКОМЕНДОВАНА ШКАЛА ОЦІНКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТВОРУ

Для наукових та навчально-методичних праць у т.ч. магістерських та дисертаційних робіт	Для навчальних та дипломних робіт бакалаврів	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 90%	понад 80%	високий	текст вважається оригінальним
від 80% до 90%	від 60 до 80%	задовільний	оригінальність задовільна, слід пересвідчитись у наявності посилань для цитованих фрагментів;
від 60% до 80%	від 40 до 60%	низький	матеріал може бути прийнятий до розгляду після доопрацювання та перевірки наявності посилань для цитованих фрагментів та з умовою обов'язкової наступної перевірки на оригінальність
Менше 60%	менше 40%	неприйнятний	матеріал до розгляду не приймається

Закон України “Про вищу освіту”, стаття 6 п.6

До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. **Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.**

*Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у **постійно діючій спеціалізованій вченій раді**, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад **строком на два роки**, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком **на один рік**.*

*Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у **разовій спеціалізованій вченій раді**, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад **строком на два роки**, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком **на один рік**.*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

здобувачі освіти

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

ПРОФІЛАКТИКА ПЛАГІАТУ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ШЛЯХОМ:

- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з визначенням вимог щодо **належного оформлення посилань** на використані у письмових роботах матеріали;
- запровадження програм занять із вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також **правил опису джерел та оформлення цитувань**;
- формування завдань для написання контрольних та курсових робіт з використанням творчих підходів, що сприяють **розвитку самостійного підходу** студента до їх виконання;
- створити **спеціальну сторінку**, присвячену цій проблематиці, на офіційному веб-сайті навчального закладу.

МІЖНАРОДНІ АКАДЕМІЧНІ СТАНДАРТИ ЩОДО ПЛАГІАТУ

Існує декілька розповсюджених систем щодо цитування.

Chicago Manual of Style

Більше інформації за посиланням

[The Chicago Manual of Style Online.](#)
[Citation Style Chart.](#)

MLA (Modern Language Association)

Більше інформації за посиланням

[Citation Style Chart.](#)

або [MLA vidcast series](#)

або [Purdue OWL YouTube Channel.](#)

**ІНШІ ФОРМИ
АКАДЕМІЧНОГО ШАХРАЙСТВА**

- **фабрикація** – фальсифікація результатів досліджень, посилянь або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- **списування** – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
- **використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів** (шпаргалки, телефони, електронні пристрої);
- **підробка підписів в офіційних документах** (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- **саботаж** коли учасник навчальної або наук.-дослідн. діяльності своїми діями не дозволяє іншим учасникам успішно завершити роботу
- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;
- проходження процедур контролю знань **підставними особами**

НЕСАНКЦІОНОВАНА СПІВПРАЦЯ

- надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності;

- придбання у інших осіб чи організацій з наступним поданням як своїх власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо);

- несанкціоноване співробітництво двох і більше студентів (або студентів і сторонніх осіб) під час подання роботи, яку подають як результат роботи одного єдиного студента;

**ПОВЕДІНКА ЧЛЕНІВ
АКАДЕМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ,
ЯКА МАЄ ОЗНАКИ
КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ**

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

Отримання нелегітимних оцінок та створення умов, що спонукають студента замовляти додаткові оплачувані заняття, консультації тощо.

- примусова купівля підручників, методичної літератури, автором яких є викладач, і яка є обов'язковою для отримання студентом оцінки, оплата додаткових курсів тощо;
- оновлення за рахунок студентів обладнання (спортивного, лабораторного) або купівля студентами матеріалів, які необхідні для ремонту приміщень університету (фарби, лінолеум, плінтуси та ін.), купівля канцелярських товарів, яких бракує на факультеті (офісний папір тощо).

використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг в роботі

вплив на результати конкурсу при відборі виконавців дослідження, використання без дозволу ресурсів, обладнання та споруд освітньо-наукових установ; несанкціоноване придбання матеріалів та ресурсів для особистої вигоди

внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не мали відношення до отримання наукових результатів

проведення медичних експериментів з використанням людини або тварин (неповідомлення або приховування від людини можливих побічних наслідків, пов'язаних з участю в експерименті)

Семінар

“Академічна доброчесність – твій шлях до успіху в освіті”

<http://www.saiup.org.ua/events/video-seminaru-akademichna-dobrochesnist-tvij-shlyah-uspihu-v-osviti/>

Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.

Збірник статей, присвячених проблемам академічної доброчесності в Україні та в світі.

Видання доступне за посиланням:

http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf